

Adviesnota aan de raad

Raadsvergadering: 9 juli 2020
Agendanummer: 7
Zaaknummer : 22218-2020
Afdeling: VT/Griffie

Onderwerp: Aanbevelingen Rapport Rekenkameronderzoek Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Aan de raad

Samenvatting

In deze adviesnota worden de aanbevelingen uit het Rekenkamercommissieonderzoek gerapporteerd inzake onderzoek naar de ODZOB. De rekenkamercommissies van Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Laarbeek, Nuenen c.s., Son en Breugel, Veldhoven en Waalre hebben gezamenlijk een onderzoek ingesteld naar de doelen, taken, de kosten en doelmatig- en doeltreffendheid van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) als uitvoeringsdienst. In het voorliggende rapport dat in opdracht van de gezamenlijke rekenkamercommissies is uitgevoerd, worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd.

Beslispunten

U wordt voorgesteld:

1. De resultaten van het onderzoek Omgevingsdienst Zuidoost Brabant te onderschrijven;
2. Om het college op te dragen:
 - a) Uitvoering te geven aan de in het rapport opgenomen aanbevelingen 1, 3, 4 en 5 gericht aan het college;
 - b) Met de ODZOB binnen 3 maanden een plan van aanpak op te stellen om het samenspel met de ODZOB te verbeteren met daarbij centraal de maatschappelijke opgaven, de toegevoegde waarde van de ODZOB aan de beoogde maatschappelijke effecten, met afspraken over bijbehorende sturing, ijkpunten, monitoring en evaluatie;
 - c) De raad hierover halfjaarlijks te informeren.

Dit onderwerp komt aan de orde in:

Raadsvergadering d.d. 9 juli 2020

Dit onderwerp is aan de orde geweest in:

De Commissie Ruimte & Mobiliteit op 17 juni jl.

Aanleiding

Er leven veel vragen bij gemeenteraadsleden over hoe effectief en efficiënt de Omgevingsdienst werkt. Het is van belang om duidelijk te krijgen wat de ODZOB bijdraagt aan het behalen van de gemeentelijke en regionale doelen. Gezien de toekomstige opgaven vraagt de samenwerking tussen de gemeenten en de ODZOB verbetering. Om die reden hebben de rekenkamercommissies van Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Laarbeek, Nuenen

c.s., Son en Breugel, Veldhoven en Waalre gezamenlijk een onderzoek ingesteld naar de doelen, taken, de kosten en doelmatig- en doeltreffendheid van de ODZOB als uitvoeringsdienst.

Beoogd effect en/of resultaat

De kosten van de ODZOB stijgen en raadsleden hebben vragen over de bedrijfsvoering. Daar komt bij dat de Omgevingswet en de energietransitie verregaande gevolgen hebben voor de gemeentebesturen. Reden voor een 9-tal Rekenkamercommissies in de regio, waaronder die van Gemert-Bakel, om een onderzoek te starten naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de ODZOB. Het onderzoek richtte zich op de periode van 2017 tot aan de begroting 2020 alsook op de gemeenten van de betrokken rekenkamercommissies.

In het rapport "Draaien aan de knop van de ODZOB" (Onderzoek Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant), dat aan de raad op 17 maart 2020 is toegezonden, doen de gezamenlijke rekenkamercommissies 5 aanbevelingen ter verbetering.

De ODZOB heeft aangegeven zich te kunnen vinden in het verrichte onderzoek en aan de slag te willen met de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen. Zowel de deelnemers (gemeenten en provincie) als de ODZOB constateren dat het rapport goede aangrijpingspunten bevat om de onderlinge samenwerking en daarmee de doelmatigheid en doeltreffendheid te verbeteren.

Onderwerp is aan de orde geweest in de B&W vergadering van 26 mei jl.:

Voorgesteld besluit

1. Kennisnemen van het rapport "Draaien aan de knop van de ODZOB".
2. Instemmen met de aanbevelingen 3, 4 en 5 voor colleges
3. De raad te informeren via een raadsinformatienota

Er wordt niet voorgesteld om in te stemmen met aanbeveling 1 en 2 omdat dit aanbevelingen betreft die overgenomen kunnen worden door de Raad. Is niet voor besluitvorming college.

Argumenten

1.1 Het Rekenkamerrapport bevat goede aangrijpingspunten om de onderlinge samenwerking en daarmee de doeltreffendheid te verbeteren.

De raad heeft de rapportage over het uitgevoerde Rekenkameronderzoek ODZOB op 17 maart 2020 ontvangen. Wij hebben daarvan kennis genomen en onderschrijven de conclusies en aanbevelingen.

1.2 In een eerste reactie geeft de ODZOB aan zich eveneens te kunnen vinden in het verrichte onderzoek en aan de slag te willen met de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen. Gezamenlijk constateren we dat het rapport goede aangrijpingspunten bevat om de onderlinge samenwerking en daarmee de doelmatigheid en doeltreffendheid te verbeteren. Wij gaan gezamenlijk met de ODZOB en de andere deelnemers aan de slag om de aanbevelingen zo snel mogelijk in een plan van aanpak uit te werken. Daarbij zullen we specifiek aandacht besteden aan de volgende accenten:

Aansturing en kaderstelling

Het duidelijk definiëren van rollen en posities van de raad, het college en de ODZOB kan alle partijen helpen in de samenwerking om het werk beter te doen. Het gaat hierbij niet alleen om het definiëren van de rollen, maar ook over de bewustwording ervan en de "rolvastheid". Dit vergt verbetering. Eigenaarschap, opdrachtgever- en opdrachtnemerschap lopen momenteel in de praktijk door elkaar. Met name de positie en rollen van het college (zowel inhoudelijk opdrachtgever als mede eigenaar) moeten worden uitgewerkt in beter te hanteren procesafspraken. Hierbij is het van belang helderder te maken op welke gemeentelijke en regionale doelen de uitvoering moet worden gericht. Bij doorontwikkeling van bestaande opgaven en werkwijzen is het van belang dat de ODZOB de noodzakelijke sturing daarop door de deelnemers zodanig inricht dat dit in lijn is met de rollen en positie van de deelnemers. Dit betekent feitelijk om de gewenste of noodzakelijk geachte doorontwikkeling eerst voor te leggen aan de deelnemers en inhoudelijke en financiële kaders op te halen voordat met de uitwerking kan worden begonnen. Een aandachtspunt hierbij is hoe de deelnemers/gemeenten tot meer gezamenlijke kaderstellingen kunnen komen in de richting van de ODZOB.

Uitvoering en uitvoeringsniveau

De ODZOB is verheugd over de constatering dat de verplichte taken en de verzoektaken grotendeels naar tevredenheid van de deelnemers worden uitgevoerd. Dat is immers meer dan 95% van de werkzaamheden. De uitwerking van de collectieve taken verdient verbetering ook al is dit maar 5% van de werkzaamheden. De helft daarvan is momenteel met brede consensus van de deelnemers noodzakelijk voor gezamenlijke regionale activiteiten. Juist via de collectieve taken worden vanuit inhoudelijke gedrevenheid met een grote claim op inzet en betrokkenheid van de deelnemers allerlei doorontwikkelingen voorbereid. Die kunnen inhoudelijke, organisatorische en/of financiële consequenties hebben. Dat gebeurt momenteel veelal zonder dat daarvoor door de deelnemers (college/raden; inhoudelijk en als eigenaar) kaders zijn opgehaald en verkregen. Daarnaast is het naar onze mening ook noodzakelijk dat de collectieve taken worden "uitgezuiverd" naar budget dat ook echt collectief beschikbaar is voor doorontwikkelingen en naar wat geregeld dient te worden via opdrachtgever-opdrachtnemerstaken. De verbeteringslag in de collectieve taken vergt een hoge urgentie en een versnelling van de in 2019 in gang gezette verbeteringslag en zo de toegevoegde waarde en het resultaat van de samenwerking zo snel mogelijk te kunnen gaan oogsten.

Kanttekeningen

2.1 Het Rekenkamerrapport bevat goede aangrijpingspunten om de onderlinge samenwerking en daarmee de doeltreffendheid te verbeteren. Het is echter aan de raad om te beslissen wat ze met deze aanbevelingen gaat doen. Zonder, of met een afwijkend raadsbesluit is het nagenoeg onmogelijk om in collectiviteit de zaken op te pakken.

2.2 De ODZOB geeft aan zich te kunnen vinden in het verrichte onderzoek en aan de slag te willen met de uitwerking van de conclusies en aanbevelingen. De ODZOB bestaat echter uit 21 deelnemers. Om alle aanbevelingen en conclusies uit te kunnen werken om te komen tot een bepaalde verandering is ook de medewerking benodigd van al de andere deelnemers, buiten de 9 gemeenten om die het rekenkameronderzoek hebben laten verrichten.

Financiën

Het voorgestelde besluit heeft geen direct effect voor onze begroting. De kosten voor de dienstverlening door de ODZOB zijn opgenomen in de jaarlijkse werkprogramma's. De ontwerpbegroting 2021 van de ODZOB en de meerjarenraming 2022-2024 zijn behandeld in de collegevergadering van 19 mei 2020 en zullen worden behandeld in de raadsvergadering van 9 juli 2020.

Uitvoering

Randvoorwaarden

In het DB van de ODZOB is op 2 april 2020 besproken welke rol voor de ODZOB passend is voor het vervolg op het rekenkameronderzoek. De ODZOB geeft aan dat de raden van de 9 gemeenten die de opdracht hebben gegeven voor het onderzoek nu als eerste aan zet zijn om hierin hun positie te bepalen. Het DB benadrukt daarbij dat de ODZOB weliswaar een volgende rol heeft maar eerst de reacties wil afwachten van de betreffende raden. Daarna bepaalt de ODZOB haar verdere positie welke pas aan de orde komt wanneer alle reacties van de raden binnen zijn en aansluitend in het AB zijn besproken. Het moment van agendering in het AB is afhankelijk van de raadsbehandeling door de betrokken gemeenteraden.

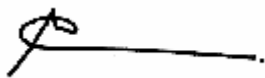
Bijlagen

1. Rapport "Draaien aan de knop van de ODZOB" (Onderzoek Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant) d.d. maart 2020
2. Aanbiedingsbrief rapport d.d. 17 maart 2020
3. Raadsinformatienota d.d. 13-05-2020

Gemert, 26 mei 2020

het college van burgemeester en wethouders,
de loco secretaris,

de burgemeester,

A handwritten signature consisting of a stylized 'A' followed by a long horizontal stroke.

A. van de Voort

A handwritten signature that appears to read 'O. van Veen' in a cursive script.

ing. M.S. van Veen